

R' Moshe Feinstein, Karaim Introduction
May 7, 2000

שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ב סימן יט

באשה שהיתה נשואה רק בערכאות וניסת אח"כ לאחר בלא גט אם יש חשש על הבנים א' דר"ח אלול תשכ"ג. מע"כ ידידי הנכבד הרב יעקב ווערנער שליט"א.

הנה אם נישואי הראשון היו רק בערכאות אשר אף אם יש אצלם נתינה דטבעת מידו לידה הרי לא היו שם עדים כשרים דלא ילכו עדים כשרים לראות בקידושי ערכאות, ונמצא שהקידושין שהיו אז אינם כלום, והנידון הוא רק מה שדרו יחד שתי שנים שאנן סהדי שהיו ביאות הרבה וחזקה שאין בועל בעילת זנות ובעל לשם קידושין ואף אם לא נתכוונו לקידושי תורה משום שלא היו שומרי תורה אולי אין צורך להתכוין לקידושי תורה דכיון שנשאה לאשה ולא לזונה סגי שתהיה קנויה לו במה שנבעלה לו אח"כ בדרך ביאה דאישות שהרי ביאות אלו לא היו לזנות. אבל כבר בארתי בספרי אגרות משה חלק אהע"ז סימן ע"ד שבמפקרין לעבור איסורי תורה אין בהם חזקה ושכן פוסקין גם המחבר והרמ"א ודחיתי שם דברי הגאון ר' יוסף אליהו הענקין שליט"א שמחמיר בזה ותשיג את הספר ותעיין שם. אך אף כשנחמיר הוא רק כשראו שני אנשים כשרים לעדות איך שדרים כדרך איש ואשתו שהוא רק אם דרו במקום ששכיחי אנשים כשרים שיש לתלות שידעו וראו לכה"פ שנים מהם אבל אם לא היו במקום ששכיחי אנשים כשרים שיותר מצוי ששכיחי לעדות לא ידעו שהן איש ואשתו אינו כלום אף להגרי"א הענקין שליט"א. והנה אף שלדינא אני מסיק להיתר בכל אופן במפקרין שעוברין על הרבה איסורין וזנות ובפרט במדינה זו שנקל להשיג להתקדש אצל רב כדין התורה ולא רצו בשאט נפשם להתקדש כדין התורה ודאי אין לחוש שיכוונו לקידושין. מ"מ משתדלין אנו להשיג גט אם אפשר לחומר איסור א"א ומה שהתרתי היה במקום שא"א להשיג גט, אבל לענין הבנים שהוא רק איסור לאו דממזר וגם בממזר הא איכא קולא דספק ממזר מותר אין להחמיר כלל אף לכתחלה. אבל צריך לידע ודאי שלא היו הנישואין אלא בערכאות, ואם כל הידיעה היא רק מהנערה ואמרה שהיה רק בערכאות הרי הפה שאסר הוא הפה שהתיר ואם גם אחרים יודעין מזה צריך לחקור ולדרוש ואם יתברר שהיו רק בערכאות מותרת הבת לקהל אף לכתחלה, וכ"ש כשכבר היו שידוכין והיא בשם כלה שלו שצריך לישא אותה לכתחלה. גם פשוט שיש לסמוך על הרב שסידר הקידושין השניים כיון שהוא ת"ח ויר"ש שאם היתה צריכה גט לא היה מסדר הקידושין בלא גט, ולכן כיון שאני רואה שבמכתבך אתה כותב עליה שהיא בת תורה ומצויינת במעלות ומדות ישראל שהוא סימן שהיא כשרה אף שאין לסמוך על סימן זה לדינא מ"מ כיון שמדינא הרי מבואר שהיא כשרה לקהל לכתחלה יש לסמוך על סימן זה שלא להחמיר בחנם ולצער לנערה חשובה, ולכן ישא אותה המשודך שלה למז"ט ביום שהוקבע ולא ידברו שוב עם שום איש מזה כדי שלא יוציאו לעז שלא כדין. ידידו, משה פיינשטיין